

Stanisław Korzela, Kazimierz W. Krupa, Irmina Jeleniewska-Korzela, Wojciech Krupa

---

Zrównoważony rozwój, Happy Planet Index i innowacyjność pracowników : (wybrane aspekty)

Ekonomiczne Problemy Usług nr 113, 471-480

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

STANISŁAW KORZELA

KSM-System

KAZIMIERZ W. KRUPA

Uniwersytet Rzeszowski

IRMINA JELENIEWSKA-KORZELA

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

WOJCIECH KRUPA

Doradca finansowy

ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ, HAPPY PLANET INDEX I INNOWACYJNOŚĆ PRACOWNIKÓW (WYBRANE ASPEKTY)

Streszczenie

Obecnie zrównoważony rozwój jest bardzo ważny. Skutecznie mierzy go HAPPY PLANET INDEX. Raport HAPPY PLANET INDEX 2012 wskazuje, że kraje Europy uzyskują w nim wysokie wskaźniki HPI.

Słowa kluczowe: zrównoważony rozwój, HAPPY PLANET INDEX

Wprowadzenie

Analiza oraz propozycje doskonalenia procesów organizacji i zarządzania są tą uniwersalną wartością, na którą zwraca się coraz większą uwagę. Nie kwestionowane jest znaczenie już nie tylko zarządzania na przykład informacją, ale i wiedzą, które tworzą nową jakość w aktualnych organizacyjnych przemianach społeczno-ekonomicznych i edukacyjnych. Wiele z tych innowacyjnych i lewarowych zmian podąża w kierunku nowej interpretacji przedsiębiorstwa przyszłości (redesi-

gning), w tym klasy green friendly, które na ogół dotychczas było kojarzone jedynie z ideą zrównoważonego rozwoju, tymczasem może mieć zupełnie nową, dopełniającą racjonalność. Na poprawę tego stanu oraz komfortu życia społecznego istotny wpływ ma głównie kreatywność kapitału intelektualnego i innowacyjność proponowanych przez pracowników rozwiązań. Celem artykułu jest prezentacja wybranych informacji na temat kwantyfikatorów zrównoważonego rozwoju, syntetyczna analiza najnowszego raportu HPI oraz prezentacja wybranych informacji na temat zgłoszeń patentowych traktowanych jako element innowacyjności pracowników.

1. Zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy

Często przyjmuje się, że rozwój zrównoważony jest to rozwój społeczno-gospodarczy, którego celem jest wzrost gospodarczy niezbędny do zapewnienia dobrobytu obywateli, lecz z maksymalnym uwzględnieniem dobra społecznego, sprawiedliwości i warunków niezbędnych do zachowania zasobów i walorów środowiska naturalnego (Rogall 2010, s. 31). Przyjmuje się więc obecnie iż rozwój taki:

- zapewnienia określoną jakość środowiska,
- „utrzymuje” pożądany stanu poziomu zdrowia społeczeństwa,
- racjonalizuje gospodarowanie zasobami naturalnymi,
- podejmuje głównie proekologiczne kierunki inwestycji.

Określenie „Sustainable development” (SD) w języku angielskim oznacza rozwój zrównoważony, trwały, podtrzymujący. Inne pojęcie stosowane w tym znaczeniu to ekorozwój. W tym przypadku jest to rozwój gospodarczy odbywający się bez zbędnej szkody dla środowiska i w poszanowaniu jego zasobów.

Prawo ochrony środowiska definiuje rozwój zrównoważony, jako postęp, w którym następuje integracja działań politycznych, społecznych i gospodarczych z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów biologicznych w celu zagwarantowania możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb współczesnego społeczeństwa oraz przyszłych pokoleń. Wielu badaczy i ekspertów SD podkreśla znaczenie wielowymiarowości tego pojęcia, biorąc pod uwagę różne kryteria i różne punkty widzenia. Artykuł 74 Konstytucji RP stanowi, że zrównoważony rozwój jest obowiązkiem władz publicznych, jako najwyższych organów wykonawczych administracji.

Rozwój zrównoważony powinien być zharmonizowany ze środowiskiem swego działania. Aktualnie bowiem problemy środowiskowe są ważnym czynnikiem determinującym współczesne funkcjonowanie przedsiębiorstw i zatrudnionych pracowników. W tej sytuacji rygory środowiskowe kształtują warunki funkcjonowania podmiotów gospodarujących oraz stają się jednym z obszarów, na których

toczy się aktualnie globalna gra konkurencyjna (Kasztelan 2010, s. 77–86). Posiadane zasoby, w tym środowiskowe, stanowią ważny czynnik rozwoju gospodarczego, a istniejące walory zwykle często wykorzystywane są dla poprawy warunków życia i przyciągania potencjalnych inwestorów. Wielorakie i złożone walory środowiska mają więc obecnie bezpośredni wpływ ekonomiczny na dobrobyt człowieka.

Wydaje się więc, iż wszystkie prowadzone działania w podmiotach gospodujących w krótkiej i dłuższej perspektywie czasu powinny być podporządkowane koncepcji trwałego i zrównoważonego rozwoju. Oznacza to, że działania na rzecz takiego rozwoju powinny być preferowane w całokształcie działań strategicznych CEO. Powinny zatem być ujęte głównie w układzie czynności obejmujących:

- ustalanie celów – głównego i uzupełniających w przyjętym modelu strategii przedsiębiorstwa, w tym rozwoju społeczno-gospodarczego;
- ustalanie zmiennych zależnych i niezależnych od przedsiębiorstwa, z uwzględnieniem możliwości szybkiej reakcji na poziomie operacyjnym poprzez działania kontrolne i ewaluacyjne;
- dokonywanie oceny wzajemnego oddziaływania występujących nieprawidłowości i wprowadzanie zmian w decyzjach na podstawię przyjętych kreatywnych modeli systemu zarządzania;
- sprawdzanie, czy w efekcie wzajemnego dopasowania, będącego efektem na przykład ewaluacji, osiągnięte założone cele ekorozwoju dla przedsiębiorstwa, pracowników i otoczenia na przykład w konwencji strategii escaping forward.

Analiza wpływu funkcjonowania aktywności przemysłowej na środowisko jest również częścią europejskiego programu finansowego na rzecz ochrony środowiska. Polityka ekologiczna, jako problem został sformułowany po raz pierwszy już w 1972 r. w tzw. Deklaracji Sztokholmskiej. Obecnie jest on szeroko określany głównie w ujęciu interdyscyplinarnym. W tym układzie ochronę środowiska należy traktować, jako świadomą i celową działalność, która, polega na racjonalnym korzystaniu z zasobów i walorów otoczenia przyrodniczego oraz na odpowiedniej jego ochronie i umiejętnym kształtowaniu (Małecki 2012, s. 96–98). Ważna w tym zakresie jest rola ekologii. Jest to obecnie nauka o wielopłaszczyznowym kierowaniu zasobami środowiska tj. racjonalnym wykorzystaniu i reprodukcji jego zasobów zwłaszcza za pomocą programów i narzędzi regulacji w celu zapewnienia niezbędnej skuteczności i efektywności działań w tym zakresie. Do instrumentów polityki ekologicznej zaliczyć należy narzędzia o charakterze prawno-administracyjnym (normy, standardy, kary ekologiczne) oraz ekonomicznym (opłaty, podatki, subwencje ekologiczne), ale również systemy kontroli i monitoringu środowiska, edukację ekologiczną i badania z zakresu ochrony i kształtowania środowiska.

Dokument *Polityka ekologiczna państwa w latach 2009–2012* z perspektywą do 2016 r., opisuje kierunki strategicznych działań w tym zakresie, a w nich obszary szczególne. Definiuje on m.in.:

a) działania systemowe, w tym:

- uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych,
- aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska,
- zarządzanie środowiskowe,
- rozwój badań i postęp techniczny,
- odpowiedzialność za szkody w środowisku,
- udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska;

b) ochronę zasobów naturalnych:

- ochrona przyrody,
- ochrona i zrównoważony rozwój lasów,
- racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi,
- ochrona powierzchni ziemi,
- gospodarowanie zasobami geologicznymi,

c) poprawę jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:

- środowisko i jego wpływ na zdrowie,
- jakość powietrza,
- ochrona wód,
- gospodarka odpadami,
- oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych,
- substancje chemiczne.

Te wszystkie obszary działań są ściśle powiązane ze środowiskiem funkcjonowania człowieka w wymiarze osobistym i zawodowym. Udział pracowników w działaniach na rzecz ochrony środowiska to ciągłe podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa zgodnie z zasadą „myśl globalnie, działaj lokalnie”. Ma to prowadzić do proekologicznych zachowań w miejscu pracy, kształtowania prośrodowiskowych nawyków i pobudzania odpowiedzialności za stan środowiska oraz organizowania akcji lokalnych służących ochronie środowiska, uczestnictwa w procedurach prawnych i kontrolnych dotyczących środowiska. We wszystkich podmiotach zorganizowanych preferencje ekologiczne i społeczne powinny być więc już stawiane na równi z wartościami ekonomicznymi, wszystko zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Ze względu na długi termin i perspektywę czasową, zrównoważony rozwój jest postrzegany jako proces, który systematycznie wpływa na wzrost gospodarczy, spójność społeczną i ochronę środowiska (Rusiecki 2010, s. 44–56). W ramach Agendy 21, specjalistycznego programu ONZ dotyczącego ochrony środowiska, zwrócono się do rządów o opracowanie wskaźników zrównoważonego rozwoju oraz systemu rachunkowości środowiskowej. ONZ oczekuje, że regulacje krajowe będą uwzględniać międzynarodowe wskaźniki przygotowane przez Komisję Zrównoważonego Rozwoju ONZ, Komitet Polityki Ochrony Środowiska przy OECD oraz Komisję Europejską.

2. Wybrane zasady zrównoważonego rozwoju i poziomy wskaźników ekologiczności

W analizach dotyczących pomiaru realizacji wybranych zasad zrównoważonego rozwoju (tabela 1) zwrócić należy uwagę na trzy poziomy wskaźników ekologiczności określonych przez Międzynarodową Organizację Normalizacyjną (ISO 14000). Wskaźniki te mogą być pomocne dla każdej organizacji w podejmowaniu decyzji na przykład w zakresie odpowiedzi na pytania: co należy zmierzyć, gdzie dokonać zmian i gdzie zaplanować konieczne usprawnienia. Dla kwantyfikacji i stratyfikacji zrównoważonego rozwoju proponuje się (Hammond 1995, s. 23–24):

- a) Wskaźniki operacyjne - mierzą potencjalny wpływ rozwoju gospodarczego na środowisko oraz społeczeństwo, konsekwencją którego jest sposób produkcji i wykorzystania energii, zasady gospodarowania niebezpiecznymi materiałami, składowania odpadów. Wykorzystywane są tutaj m.in. kwantyfikatory: PKN, PNN, PKB;
- b) Wskaźniki zarządzania – mierzą rezultaty działań podjętych przez zarządzających w celu wyeliminowania lub zmniejszenia potencjalnych napięć, takich jak programy na rzecz poprawy efektywności energetycznej, zmniejszania odpadów, zapobiegania zanieczyszczeniom, rozwijania świadomości ekologicznej, zwiększenia udziału społeczeństwa w realizacji ekoprogramów. Wykorzystuje się w tym celu m.in.: zielone mierniki dobrobytu ekonomicznego, na przykład ISEW, GPI;
- c) Wskaźniki środowiskowe – określają warunki zmian środowiska w ujęciu fizycznym oraz zmian środowiska społecznego, mierząc takie aspekty, jak jakość powietrza lub wody, czynniki związane z ubóstwem, a także z transferem technologii, udziałem społeczeństwa w podejmowaniu decyzji. Zaliczamy do nich m.in.:
  - mierniki niepieniężne: ecological, rucksack, ecological footprint, TMR,
  - mierniki dobrobytu społecznego: HDI, HPI, GDI, HNA.

Zapewnianie oraz monitorowanie postępu w zakresie ochrony środowiska naturalnego człowieka w skali całego globu wymaga ustanowienia jednak również porównywalnych parametrów i wskaźników oceny. Z tego powodu szereg organizacji pracuje nad wprowadzeniem różnego rodzaju wskaźników odzwierciedlających stan środowiska i aktywów naturalnych, dobrostanu oraz jakości życia. Wskaźniki te należy stosować w połączeniu z miernikiem produktu krajowego brutto (PKB). Do tej pory tylko niektóre spośród nich na przykład HPI wykorzystuje się na szeroką skalę w ramach międzynarodowej wymiany informacji dotyczącej polityki gospodarczej zrównoważonego rozwoju.

Tabela 1

Zasady rozwoju zrównoważonego

Zasada	Charakterystyka
Kompatybilności	Równowaga pomiędzy celami ekonomicznymi, ekologicznymi i społecznymi, wzajemne przenikanie się wymienionych celów
Elastyczności	Możliwość wprowadzenia zmian w zakresie realizacji przyjętych celów, w zależności od zmian zachodzących w otoczeniach wewnętrznym i zewnętrznym organizacji
Realności	Przyjęte cele muszą być możliwe do osiągnięcia
Efektywności	Uzyskiwanie założonych efektów–skuteczność działania
Wydajności	Nakłady powinny być w określonej relacji do efektów
Oszczędności	Wykorzystywanie zasobów w realizacji celów, bez zbędnego marnotrawstwa
Ograniczoności	Stawianie nie na ilość, lecz na jakość funkcjonowania organizacji i jakość życia mieszkańców
Odwracalności	Zachowanie możliwości rezygnacji z dotychczasowych celów, instrumentów, środków i praktyk
Adaptacyjności	Uwzględnienie istniejących wymogów społeczno-kulturowych, norm i sposobów postępowania
Otwartości	Możliwość wprowadzenia nowych rozwiązań organizacyjnych, technologicznych w zakresie realizacji strategii „zrównoważonego rozwoju”

Zródło: Kozłowski 2004.

3. HPI jako ważny wskaźnik dobrobytu społecznego (syntetyczna analiza indeksu HPI)¹

Happy Planet Index jest innowacyjną miarą nowoczesnego postępu, która koncentruje się na badaniu światowego poziomu rozwoju zrównoważonego i dobrobytu wszystkich obywateli. Określa, jakie preferencje mają narody w zakresie wspierania komfortu życia mieszkańców. W czasach dużej ogólnej niepewności HPI jest wyraźnym kompasem wskazujący, w jakim kierunku należy się udać, w którym momencie zmienić preferencje społecznej strategii działania oraz pomaga różnym grupom krytycznie spojrzeć na świat w celu lewarowego poparcia wizji takiego postępu, który jest naprawdę istotny w życiu ludzi.

Obecny trzeci już syntetyczny raport HPI wskazuje, że jest jeszcze w dużej mierze wciąż niezadawalający poziom życia na naszej planecie – zarówno w krajach o wysokich, jak i niskich dochodach. Przed współczesnymi decydentami i innowacyjnym Kapitałem Intelktualnym (KI) stoi więc wiele wyzwań na drodze do realizacji ogólnego celu, który nazwano **wskaźnikiem dobrobytu**. HPI pokazuje, że dobre życie nie musi zbyt dużo kosztować Ziemię, wskazuje również, iż kraje, gdzie dobrobyt jest najwyższy, nie zawsze są tymi, które mają największy pozy-

¹ Podstawy metodologiczne, konstrukcja i interpretacja wyników oraz cały raport są dostępne w: *Happy Planet* 2013.

tywny wpływ na środowisko naturalne. HPI jest jednym z pierwszych kompleksowych stratyfikatorów globalnego zrównoważonego dobrobytu. Korzysta z wszystkich baz danych posiadających informacje na temat doświadczeń w zakresie komfortowego społecznego samopoczucia, długości życia i zdefiniowanego śladu ekologicznego naszego funkcjonowania (na przykład w zakresie stopnia dewastacji przyrody). W rezultacie generuje indeks ujawniający, które kraje są najbardziej wydajne w osiąganiu długiego, szczęśliwego życia jego mieszkańców, podczas gdy jednocześnie utrzymane są warunki (na przykład przyrodnicze) dla przyszłych pokoleń, aby mogły zrobić to samo. W rezultacie kwantyfikacji HPI mówi nam jaka liczba szczęśliwych lat życia jest osiągnięta na jednostkę zużytych społecznych zasobów. Obliczanie całego indeksu i uzyskanie skwantyfikowanego rezultatu zasadniczych elementów zrównoważonego dobrobytu, znajdujących się w modelu obliczeniowym, wymaga jednak dużej sprawności. Operacyjnie HPI jest rezultatem dzielenia szczęśliwych lat życia przez ślad ekologiczny. Należy jednak pamiętać, że zaprezentowane obliczenia są realizowane jedynie z pewnym przybliżeniem, bowiem zawsze są konieczne zasadnicze korekty w celu uzyskania pewności, że wszystkie trzy elementy:

- doświadczenie dobrobytu,
- długość życia,
- ekologiczny ślad,

mają równe wariacje. Jedynie wówczas jest pewność, że żaden z elementów nie determinuje zbyt mocno ogólnego rezultatu indeksu.

Realizując taką procedurę obliczeniową, wydaje się, że można potwierdzić liczne opinie ekspertów, iż ten oryginalny wskaźnik daje wyraźne przekonanie, czy społeczeństwo zmierza w prawidłowym kierunku. Stanowi również podstawowe narzędzie do zapewnienia fundamentalnych kwestii, które są ujmowane jako kluczowe determinanty społecznej ekopolityki na przykład greenlight. W istocie okazuje się również, iż HPI jest miarą społecznej wydajności funkcjonowania narodów, bowiem przecież obliczenie osiągniętej liczby szczęśliwych lat życia (długość życia regulowana samopoczuciem i godnością-szczęśliwością) dzieli się przez jednostki wykorzystanych zasobów. Analizując wyniki indeksu HPI za 2012 r. można stwierdzić, że:

- nie żyjemy jeszcze na szczęśliwej planecie, bowiem żaden z krajów nie osiągnął wysokiego i trwałego dobrobytu (jedynie tylko dziewięć krajów na świecie jest blisko uzyskania tego rezultatu);
- osiem z tych dziewięciu krajów znajduje się w Ameryce Łacińskiej i na Karaibach;
- najwyższą rangą (w indeksie HPI) zachodnioeuropejski kraj to Norwegia, zajmuje ona jednak w rankingu dopiero 29 miejsce, tuż za Nową Zelandią;
- USA w stratyfikacji HPI z rezultatem 37,3 punktów zajmuje dopiero 105 pozycję na 151 krajów objętych kwantyfikacją;

- Polska uzyskała 71 miejsce w HPI na poziomie 42,6 punktów i ma dwa komponenty dobre, a jeden średni;
- uzyskiwane wyniki ekonomiczne w krajach zaliczanych wg. Banku Światowego do High Income zwykle bardzo negatywnie wpływają na środowisko naturalne, co jednoznacznie odzwierciedla HPI;
- wiele krajów inicjuje interesujące koncepcje i realizuje kreatywne rozwiązania eco-friendly, na przykład Japonia w zakresie SOLAR PARC oraz Korea w koncepcjach budowy GREEN CITY (GII 2013, s. 27).

Indeks HPI prezentuje również stratyfikację miast z najbardziej rozwiniętym programem ekosystemów. Najwyżej oceniono Boston i Tel Awiw oraz miasta i osiedla zlokalizowane w rejonie Doliny Krzemowej. Interesujące jest iż odpowiednik Silicon Valley w Indiach, funkcjonujący w Bangalore oceniono stosunkowo nisko, podobnie jak Santiago i Moskwę.

Raport HPI 2012 pojawia się w momencie niepewności na świecie wynikającej z pogłębiających się nierówności społecznych i spowolnienia rozwoju gospodarczego zagrażającego wielu krajom oraz kryzysu ekologicznego grożącego już wszystkim. Wśród polityków, naukowców i międzynarodowej społeczności rośnie świadomość, że część winy tej sytuacji może leżeć w preferowanych celach, które dla wybranych narodów aktualnie jeszcze są priorytetowe. Wdaje się więc, iż wzrastająca kreatywność może tą niepewność zmniejszyć i poprawić poziom rozwoju społecznego.

3. Mierniki rozwoju społecznego i innowacyjność kapitału intelektualnego

Wskaźnik HPI jest kwantyfikatorem, który zawiera jedynie ogólny obraz z silnym wpływem *śladu ekologicznego* na końcowy rezultat obliczeń. W efekcie kraje, które posiadają relatywnie wysoki HPI, zwykle jednak wciąż posiadają wiele problemów, również społecznych. Wydaje się więc, że dla całkowitego, relatywnie obiektywnego przeglądu sytuacji, inne wskaźniki również będą potrzebne. Między innymi z tej przyczyny NEF (New Economics Foundation) opracowała ramy strategiczne pomiaru zjawiska dobrobytu, w których HPI jest jedynie jednym z elementów obok innych kwantyfikatorów, takich jak ekonomiczna wydajność oraz innowacyjność. W świecie kurczących się zasobów, wydajność w szerokim pojęciu ma bardzo istotne miejsce w współcześnie prezentowanych podejściach. Z tego powodu wydaje się więc, iż HPI powinien być wykorzystywane jako ważny wskaźnik rozwoju i dobrobytu (RiD) oraz zasadniczego społecznego postępu. Jaros proponuje podzielić kwantyfikatory RiD na dwie zasadnicze grupy: przekrojowe i istotne dla społeczności lokalnych (Jaros 2008, s. 13).

Mierniki przekrojowe dotyczą czynników sprawczych, presji społecznej, zarejestrowanego obecnego stanu rozwoju oraz oceny wpływu i reakcji na zrównowa-

zony społeczny rozwój. Badania wskazują, iż okazują się one najbardziej adekwatne do oceny stanu sustainable development. Na poprawę stanu tych wskaźników oraz komfortu życia społecznego istotny wpływ ma głównie **kreatywność kapitału intelektualnego i innowacyjność proponowanych przez pracowników rozwiązań** na przykład w postaci patentów i wzorów przemysłowych. W 2012 r. do Urzędu Patentowego w naszym kraju wpłynęło 21 013 tzw. przedmiotów własności przemysłowej, w tym 5351 zgłoszeń wynalazków i wzorów użytkowych do ochrony pochodzących od instytucji i ośrodków krajowych. Dla porównania w 2011 r. było ich mniej niż 500, a jeszcze rok wcześniej o prawie 1,3 tys. Z raportu Urzędu Patentowego RP za r. 2012 wynika, że najwięcej zgłoszonych patentów pochodzi z uczelni technicznych we Wrocławiu i Poznaniu oraz AGH w Krakowie. Ogółem udzielono 13 100 patentów, praw ochronnych oraz praw z rejestracji na przedmioty własności przemysłowej (UPRP 2012).

Bardzo niski jest ciągle poziom polskich zgłoszeń patentowych do Europejskiego Urzędu Patentowego (EPO). Według danych Eurostat, w 2008 r. rezydenci polscy dokonali w EPO 5,94 zgłoszeń patentowych w przeliczeniu na 1 ml mieszkańców, przy średniej unijnej wynoszącej 119,5 i liczbie zgłoszeń ze Szwecji wynoszącej 318,89. Spośród krajów UE27 gorszy niż Polska wynik uzyskały tylko: Rumunia (1,66), Litwa (3,04) i Bułgaria (4,23). Niemal równie odległa była pozycja Polski pod względem zgłoszeń patentowych w dziedzinie wysokich technologii. Równocześnie liczba patentów europejskich, które uzyskują ochronę w Polsce systematycznie rośnie, w 2012 r. dokonano w Polsce walidacji ok. 6700 patentów europejskich (przy ok. 2700 patentów polskich). Jest to wynik (niepokojąco) zastanawiający biorąc pod uwagę presję światowego rynku, o czym przekonuje m.in. intensywnie realizowany w korporacji TATA program Brand Equity and Business Promotion (BEBP). Zgodnie z opinią CEO tej korporacji poprawia on w pierwszej kolejności GCM (Group Composite Mark). Obecnie ta globalna firma projekt BEBP wykorzystuje również w Tata Code of Conduct (TCoC) i jest on wraz z Tata Business Excellence Model najistotniejszym instrumentem walki konkurencyjnej całego ugrupowania TATA.

Podsumowanie

Zrównoważony rozwój jest ważnym zadaniem coraz częściej realizowanym w przedsiębiorstwach. Jest on również preferowany w wielu krajach jako istotny cel strategiczny. Wskaźniki, które wykorzystuje się do kwantyfikacji tego rozwoju są coraz bardziej wieloaspektowe. Jednym z bardziej interesujących i kompleksowych jest HPI. Na poprawę tych kwantyfikatorów zasadniczy wpływ ma kapitał intelektualny przedsiębiorstw, a szczególnie jego innowacyjność.

Literatura

- GII (2013), *The global innovation index 2013. A global index of sustainable well-being*, London.
- Hammond A.L. (1995), *Environmental indicators: a systematic approach to measuring and reporting on environmental policy performance in the context of sustainable development*, World Resources Institute.
- Happy Planet Index: 2012 Report. Nef, 2013, London, s.10–20.
- Jaros B. (2008), *Mierniki rozwoju trwałego i zrównoważonego*, Instytut Ekologii Terytoriów Przemysłowych, Katowice.
- Kaształa A. (2010), *Śródowniskową konkurencyjność regionów-próba konceptualizacji*, „Problemy Ekorozwoju” nr 2.
- Kozłowski S. (2000), *Ekorozwój. Wyzwanie XXI wieku*, PWN, Warszawa.
- Krzemiń E. (2004), *Zintegrowane zarządzanie*, Wyd. Śląsk, Katowice–Warszawa.
- Małeckie P. (2012), *Polityka ekologiczna państwa i jego instrumenty ekonomiczne w warunkach kryzysu finansowego*, w: *Ekonomia przemysłowa w warunkach kryzysu finansowego*, Wyd. UEK, Kraków.
- Rogall H. (2010), *Ekonomia zrównoważonego rozwoju. Teoria i praktyka*, wyd. Zysk i S-ka, Poznań.
- Rosicki R. (2010), *Międzynarodowe i europejskie koncepcje zrównoważonego rozwoju*, „Przegląd Naukowo-Metodyczny” nr 4, Poznań.
- [www.uprp.pl/uprp \(2013\)/_gAllery/56/08/56083/raport_2012.pdf](http://www.uprp.pl/uprp (2013)/_gAllery/56/08/56083/raport_2012.pdf).

SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND HAPPY PLANET INDEX

Summary

Today, sustainable development is very important. Effectively it measures the HAPPY PLANET INDEX Report. He points out that European countries achieve high rates of HPI.

Keywords: sustainable development, HAPPY PLANET INDEX

Translated by Kazimierz Kowalski